

Utbildningsnämnden

Användning av droger i Nackas skolor och kommunens ansvar

Motion den 27 maj 2019 av Esa Örmä (SD).

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår motionen om vilka åtgärder kommunen ska vidta avseende användning av droger i Nackas skolor. Kommunfullmäktige noterar att ett aktivt drogförebyggande arbete redan ingår i såväl kommunala som fristående skolors uppdrag utifrån skollagen, läroplaner, arbetsmiljölagen och styrande dokument inom kommunen. Kommunfullmäktige noterar även att alla skolor redan idag har en möjlighet att utifrån ett brottsförebyggande perspektiv inleda samarbete med polisen avseende bland annat narkotikasökning med hundar även om det inte finns misstanke om brott.

Motionen är med detta färdigbehandlad.

Sammanfattning

Motionär Esa Örnä (SD) vill intensifiera kommunens arbete mot droger i skolan. Motionären föreslår att skolorna ska samverka med polisen som ska söka efter gömda droger med knarkhundar när skolan är stängd samt att skolorna ska informera elever och föräldrar på ett övertygande sätt om riskerna med droger.

Motionen bör avslås eftersom skolans styrdokument och regleringar i arbetsmiljölagen uppfyller motionärens krav på det drogförebyggande arbetet. Nacka kommun har antagit en strategi, *Ett drogfritt Nacka för unga*, som anger mål och riktmärken för ett samhälle för unga fritt från narkotika och dopning. Rektorena har ett ansvar för att samverka med polisen, till exempel anmälningsplikt om narkotika påträffas inom skolområdet.

Enligt polismyndighetens riktlinjer är det möjligt för skolor att som brottsförebyggande åtgärd få skolan genomsökt med narkotikahund, men med vissa förbehåll.

Förslagen i motionen

Motionär Esa Örnä (SD) vill intensifiera kommunens arbete mot droger i skolan.

Motionären har fått kännedom om allvarliga problem i skolan relaterade till droger och anser att skolans respons är svag och otillräcklig. Utifrån intervjuer som motionären har gjort med elever, har det enligt motionären framkommit att skolan inte ingriper vid akuta problem och inte heller informerar eleverna om riskerna med droger. Motionären anser att lärarna inte är förberedda för rollen att arbeta mot narkotika och att de inte heller är medvetna om narkotikahandel i skolan. Motionären föreslår därför

- att kommunen rekommenderar alla skolor att gå in i samverkan med polisen och söka efter gömda droger med knarkhundar när skolan är stängd.
- att kommunen rekommenderar alla skolor, kommunala som privata, att informera om droger, på ett övertygande sätt som klargör riskerna med droger. Målgruppen kan vara såväl elever som föräldrar.

Utbildningsenhetens utredning och bedömning

Skolhuvudmannen och rektor har ett långtgående ansvar för att tillse att skolan är en trygg miljö för eleverna. Rektor har enligt skollagen befogenheter att omhänderta föremål, till exempel enligt narkotikastrafflagen, och om så sker ska rektor skyndsamt anmäla detta till polisen.

Skolans läroplaner och kursplaner reglerar att eleverna ska få kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället och också sambandet mellan beroendeframkallande medel och ohälsa. Rektor har ett ansvar för att i undervisningen i olika ämnen integrera kunskapsområden som till exempel riskerna med tobak, alkohol och droger. Utöver skolans styrdokument har rektor också att förhålla sig till arbetsmiljölagen. Utbildningsenheten anser att såväl skollagen, läroplaner och kursplaner samt arbetsmiljölagen reglerar skolans arbete mot droger.

Nacka kommun har antagit strategin *Ett drogfritt Nacka för unga* som anger mål och riktmärken för ett samhälle för unga som är fritt från narkotika och dopning. Strategin gäller för alla som arbetar på kommunens uppdrag och förutsätter ett engagerat och medvetet arbete inom alla kommunalt finansierade verksamheter. I allt arbete som är kopplat till barn och unga ska det verkas för och informeras om nolltoleransen mot droger.

Under våren har utbildningsenheten skickat ut en påminnelse med information till Nackas skolor om såväl strategin som vikten av att skolan har en uppdaterad handlingsplan om det drogförebyggande arbetet. Handlingsplanen ska vara känd av alla, inklusive vårdnadshavare.

Enligt polismyndighetens riktlinjer är det möjligt för skolor att som brottsförebyggande åtgärd få skolan genomsökt med narkotikahund, men vid misstanke om brott krävs ett beslut om husrannsakan. Det finns dock vissa förbehåll för att använda narkotikahund i som brottsförebyggande åtgärd i skolan:

- Skolan ska ha upprättat en drogpolicy eller ordningsregler där det tydligt framgår att narkotikahund kan komma att användas för sökning i skolans lokaler.
- Elever och föräldrar ska känna till att narkotikahund kan förekomma.
- Sökningen ska ske under tider då elever inte vistas i skolan.
- Sökning med narkotikahund måste ske på skolledningens initiativ och inte grundas på misstanke om brott.

Motionen bör avslås med beaktande av att skolan redan har ett reglerat ansvar för dessa frågor och att rektor också har ett ansvar för att samverka med polisen, till exempel anmälningsplikt om narkotika påträffas inom skolans område. Skolorna har, med vissa förbehåll, möjlighet att redan idag använda narkotikahund.

Nacka kommuns styrmodell och ansvarsfördelning inom skolväsendet

Nacka kommuns styrmodell innebär att utbildningsnämnden har ett system- och finansieringsansvar för skolans kundvalssystem, ansvarar för målformulering, effektivitet samt uppföljning och utvärdering av verksamheterna på en övergripande nivå. Skolornas huvudmän ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med styrdokumentet. Om det anses råda missförhållanden på en skola, likt de motionären anför, bör huvudmannen uppmärksammas på detta för att kunna vidta lämpliga åtgärder. Skolinspektionen är ansvarig tillsynsmyndighet för såväl kommunala som fristående skolor och huvudmän.

Som ett led i utbildningsenhetens övergripande uppföljning och utvärdering kommer utbildningsenheten under hösten att genomföra kvalitetssamtal med de huvudmän som verkar i Nackas förskolor och skolor. En av diskussionspunkterna kommer att vara huvudmännens arbete mot elevers användande av ANDT (Alkohol, Narkotika, Droger, Tobak).

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Skolan har ett samlat ansvar för att ge eleverna kunskaper om vilka konsekvenserna blir för den egna personen och för samhället om eleverna nyttjar beroendeframkallande medel av olika slag. Målet i strategin *Ett drogfritt Nacka för ung* är ”ett samhälle för unga fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk”.

Bilagor

1. Motion – Användning av droger i Nackas skolor och kommunens ansvar
2. [Strategi - Ett drogfritt Nacka för unga](#)
3. Informationsblad till Nackas skolor våren 2019 ”Du vet väl om att...”

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten